

Esser infuormà per nu derasar panica

A Scuol esa gnü infuormà davart la gripa da püerchs

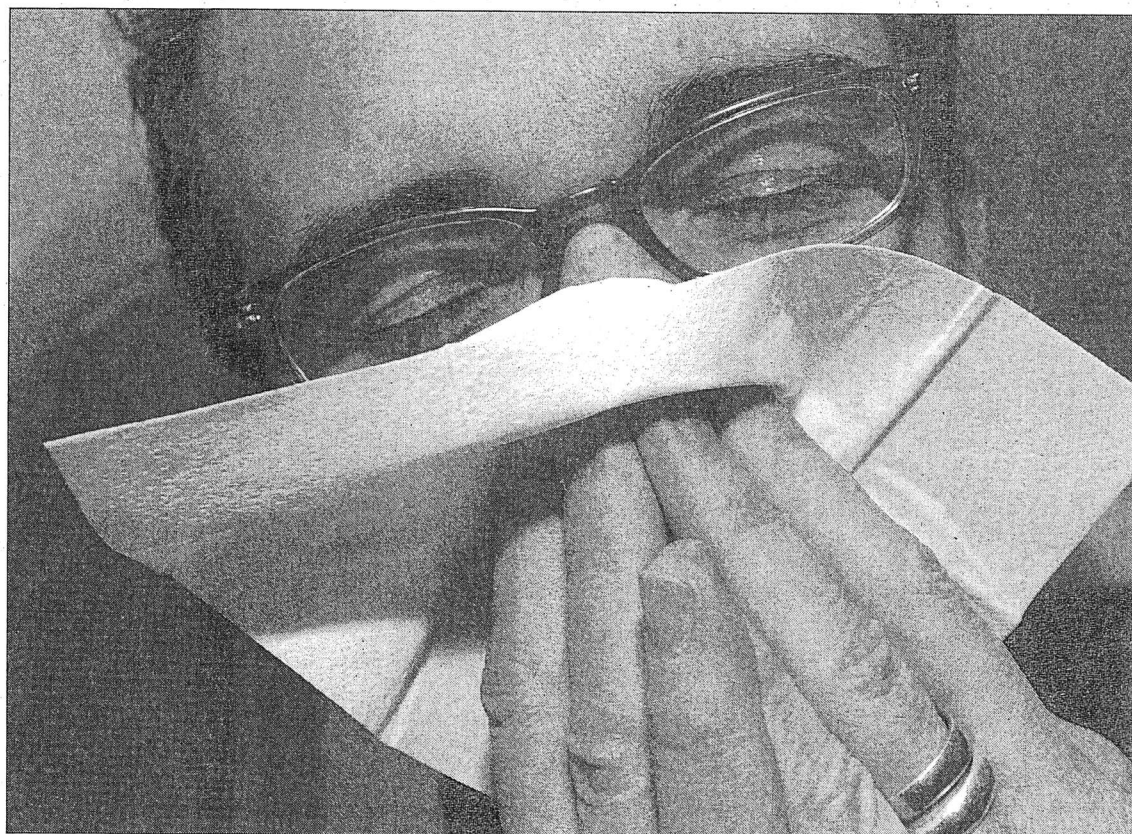
■ (anr/map) La destinaziun Engiadina Scuol Turissem SA (ESTSA) ha organisà insembel cul Center da sandà Engiadina Bassa (CSEB) üna sairada d'infuormaziun davart la gripa H1N1. Invidats d'eiran in prüma lingia patrunds ed impiegats in funcziuns da cadèr. Urs Wohler, directur da l'ESTSA, es stat satisfat da la preschentscha da tants exponents d'hotellaria, da gastronomia e dal servezzan public sco eir affarists e buetiers: «Id es important cha no sajan infuormats bain. Causa nos contact intensiv cun glied pudaina nempe esser facilmaing victimas e delinquents in d'üna, in mincha cas multiplicaduors, da la gripa da püerchs.»

Privlusa per personas da ris-ch

Joachim Koppenberg, il directur da l'ospidal regional, ha declerà l'importanza da quista gripa chi vain nomnada cumünai-velmaing gripa da püerchs: «Il virus nouv as derasa da maniera virulenta e po infectar a listess mumaint blera glied. Il decuors da la gripa nun es però dramatic, davo duos fin trais dis s'esa darcheu frisch.» Privlus es il virus per las personas da ris-ch, nempe per uffantins chi nun han amo ün on, per glied attempada, per duonnas in spranza e per paziaints chi han ün sistem immun debel. «Per no da l'ospidal vould quai dir da restrendscher, in cas da derasaziun, fich ferm las visitas», ha agiunt Joachim Koppenberg. L'Uffizi federal per sandà fa quint ch'in cas da pandemia sajan pertocs 40 pertschient da la populaziun. Koppenberg ha muossa la statistica actuala: «In Svizra haja dat 998 cas da gripa, in Grischun pacs ed in Engiadina Bassa duos. Fin uossa haja dat 16 ospitalisaziuns ed ingüns morts.» Il privel da quista gripa vain relativà schi's tilla conguala cun üna gripa stagiunala: «In ün on daja in Svizra tanter 100 000 e 300 000 cas da gripa cun 1000 fin 5000 ospitalisaziuns e 400 fin 1000 morts.» Chi saja important d'esser attent, ma chi nu detta motivs per avair temma.

Star a chasa

La derasaziun da la gripa H1N1 capita sur l'ajer (cun tuossir, starnüdar e spüdar), sur il contact direct (bütschar), sur ils mans e cun gnir in contact cun objects. Ils simptoms sun: feivra dandetta sur 38

Üna buna infuormaziun davart la gripa da püerchs es indispensabla.

FOTO P. DE JONG

grads, doloors da cheu, musclas e dals members, starvera, tuoss süta e mal in gula, stuorndà e difficultats da trar il flà, mal il vainter, diarrea o vungas. Joachim Koppenberg ha intunà chi saja important da far ün'analisa dals contuorns: «Schi s'es stat in viadi es la probabilità da gnir infectà plü gronda co schi s'es stat be a chasa. L'incubaziun capita infra set dis.» Scha tscherüns da quists simptoms sun dats esa important da star a chasa ün di plü lösch davo cha la gripa es passada, da telefonar al meidi e d'infuormar il patrun. Las terapias d'agen agüd cun tè, biscot e cumpressas güdan eir. Pel mumaint nu sun previs ingüns tests. Quists e'l medicamaint Tamiflu sun reservats per las gruppas da ris-ch. Vers la fin da settember dess esser pronta la vaccinaziun chi sto gnir fatta in duos jadas infra quindesch dis.

Sustegn per gestiunaris

Il CSEB e l'ESTSA han decis da metter

a disposiziun als manaders da las gestiuns il referat da Joachim Koppenberg e las spiegaziuns da Renate Köllemann davart las masüras da protecziun. Implü cumprarà il CSEB üna quantità gronda da mascras d'igièna. Quistas stan a disposiziun in cas da bsögn als proprietaris dals differents affars per dar inavant a lur impiegats. Ils manaders da gestiuns han survgni üna glista da control-

la per far ün plan da masüras in cas seri. Als hoteliers e fittaders d'abitaziuns da vacanzas ha racumandà Urs Wohler da pisserar cha'ls giasts fetschan üna sgüranza chi surpiglia ils cuosts in cas d'annulaziun causa la gripa da püerchs. Dal rest vala la paina da consultar las adressas d'internet da l'Uffizi federal per sandà chi vegnan actualisadas di per di.

As proteger da maniera efficiainta

Renate Köllemann dal CSEB ha spiegà las masüras da protecziun chi sun in fuond fich simplas. I's tratta da lavar bain ils mans plüssas jadas al di, da tuossir e da starnüdar in fazöls da palperi chi ston gnir allontanats e da pisserar per mascras d'igièna chi pon gnir retrattas in differentas bu-

tias. Chi chi vain in contact cun glied dess dischinfettar ils mans e pulir las surfatschas orizontals, impustüt nadiglias. Sper quistas masüras defensivas daja amo üna masüra offensiva, nempe da rinforzar il sistem immun cun mangiativas o bavrondas adequatas.